МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Типологія мовних помилок

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни:вибіркова **Форма навчання**: денна
Освітній ступінь: бакалавр
Кількість кредитів (годин): 4 (всього 120 : 26- лекції; 22- семінарські; 72- самостійна робота)
Мова викладання: українська
Посилання на курс в онлайн-платформі
http://moodle.idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1178

2. Інформація про викладача(викладачів)

ПІБ: Топчий Лариса Миколаївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат філологічних наук, доцент
Кафедра: кафедра української мови та літератури
Години консультацій на кафедрі: середа, 16:00-17:00

3. Опис та мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни « Типологія мовних помилок» є формування уявлення студентів про природу, причини і типи помилок у мовленнєвій діяльності, оволодіння теоретичною базою сучасної девіатології та практичними навичками редакторської роботи над анормативами. На основі теоретичних знань майбутні редактори повинні вміти розпізнавати різні типи помилок, встановлювати причини відхилення від норми й редагувати текст.

4. Результати навчання

Студенти, що опанують навчальну дисципліну «Типологія мовних помилок», мають

Знати: поняття « помилка», «анорматив»; причини виникнення помилок, об'єктивні та суб'єктивні норми; значущість і вагу помилок; анормативи всіх видів літературної мови і способи їх усунення, класифікацію лінгвістичних помилок і правила їх видозміни;
едитологію як науку і її місце в системі наук, її складові частини; загальну класифікацію помилок у редакторській справі, сутність редагування, галузі редагування, історію розвитку редагування; ортологію як науку про варіанти і варіантність мовних одиниць тощо.

вміти аналізувати текст щодо унормованості;
- визначати недоцільні відхилення від норми, і, знаючи причину і рівень локалізації помилки, - знаходити оптимальні способи редагування; - розпізнавати типи помилок в авторському оригіналі

Предметом вивчення навчальної дисципліни « Типологія помилок» є теоретичні підходи до кваліфікації понять « норма», « помилка», « помилконебезпечне місце», а також можливості використання надбань цих підходів у редакторській практиці.

Міждисциплінарні зв'язки . З усіх лінгвістичних дисциплін курс «Типологія мовних помилок» найтісніше пов'язаний із дисципліною « Сучасна українська літературна мова» (розділи « Орфоепія та Акцентуація», « Лексика, Фразеологія та Словотвір», « Морфологія та Синтаксис»).

Курс «Типологія помилок» тісно пов'язаний з дисциплінами « Загальне редагування», « Творче редагування», « Редагування в ЗМІ», з Ортологією, наукою про варіанти і варіантність мовних одиниць, з Девіатологією, наукою про навмисні чи випадкові відхилення від норм у різних галузях людської діяльності. Він має безпосередній зв'язок із Психолінгвістикою, наукою, що вивчає основи мовленнєвої діяльності людини, психологію мовлення, механізми

породження і сприймання мовлення.

Дисципліна « Типологія мовних помилок» орієнтується на Естетику, науку, що вивчає суть, основні закони і функціонування естетичного в природі суспільства, виробництві, спілкуванні, способі життя, а також форми естетичної свідомості, роль у житті суспільства вияву естетичного як найвищої форми. Ця дисципліна спільно з Риторикою та Етикою розвиває правильне творче мислення, красномовство, культуру поведінки, спілкування, культуру сприйняття, культуру впливу, культуру аргументації тощо.

Курс «Типологія мовних помилок» близький до Стилістики мови і мовлення, тісно пов'язаний із Психологією і Логікою, який демонструє такі ознаки, як логічність, точність, правильність, виразність мовлення.

5. Структура дисципліни

Тема № 1**. Предмет і завдання курсу**

Перелік питань, що виноситься на обговорення	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція 1.Типологія помилок як дисципліна. Помилка як предмет курсу. 2.Девіатологія. Види девіацій. Зв'язок девіатології з іншими суміжними лінгвістичними та нелінгвістичними дисциплінами. 3.Помилка як лінгвістична проблема. Поняття "помилки" у різних видах людської діяльності. Основні аспекти вивчення типології помилок. Історія вивчення помилок. 4.Методи дослідження помилок. Значущість і вага помилок. 5.Сучасні напрями вивчення помилок: психологічний, психолінгвістичний, соціолінгвістичний, лінгвістичний (нормативний, нормативно-видавничий, дидактичний, когнітивний та ін.). 6.Психолінгвістичний аспект помилкової діяльності. 7.Теорія мовленнєвої діяльності – теоретична база дослідження онтогенезу мовлення. 8.Зв'язок мови і мислення. Породження мовлення: структура і моделі. 9.Помилки у процесі породження мовлення	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: "Практична стилістика української мови", "Стилістика тексту", "Редагування в засобах масової інформації". – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.

Семінарське заняття Тема: **Девіатологія як наука. Поняття "помилка», «анорматив»** 1.Типологія помилок як дисципліна. Мета, завдання 2.Девіатологія як наука. Зв'язок девіатології з іншими суміжними лінгвістичними та нелінгвістичними дисциплінами. Поняття «девіація». Девіації у соціолінгвістиці. **3.** Поняття "помилка, анорматив**".** « Помилка » у різних видах людської діяльності. 4.Історія вивчення помилок. Методи дослідження помилок. 5.Основні аспекти вчення про помилку. Критерії виявлення помилок. 3.Едитологія як наука. Поняття « редактор», « сутність редагування». Ступінь редагованості тексту. 4. Ортологія як наука. 5.Сучасні напрями вивчення помилок.: 6.Дискурс ЗМІ. Функції дискурсу ЗМІ. Пресолінгвістика / Медіалінгвістика – як новий напрямок сучасної лінгвістики (праці Лариси Шевченко). Медійна лексикографія. 7.Психолінгвістичний аспект помилкової діяльності. Теорія мовленнєвої діяльності – теоретична база дослідження онтогенезу мовлення. 8.Зв'язок мови і мислення. Породження мовлення: структура і моделі. Помилки у процесі породження мовлення. .	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: "Практична стилістика української мови", "Стилістика тексту", "Редагування в засобах масової інформації". – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.
Завдання для самостійної роботи: 1.10 дефініцій з теми - в індивідуальний словник термінів. 2.Виписати поняття «пресолінгвістика «ортологія», «едитологія», « редагування»,"орфограма" ("Українська мова". Енциклопедія. – К., 2000). 3.Конспект сторінок 28-31 за посібником Г.О. Козачук, Н.Г. Шкуратяна Практичний курс української мови. – К., 1994. Конспект сторінок 66-71 за підручником Н.Д. Бабич Основи культури мовлення. – Львів, 1990. 4. Пошук інформації та написання невеликого повідомлення на тему "Нові наукові дані про помилкову діяльність "	1. Партико З.В. Загальне редагування: Нормативні основи. – Л., 2001. 2. Пилинський М.М.Мовна норма і стиль. – К., 1976. 3. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 2000. 4. Капелюшний А.О. Зміни в новому виданні українського правопису. – Л, 1995. 5. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 1999. 6. Пономарів О.Д., Різун В.В. Сучасна українська мова. – К., 2001. 7. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні, Ін-т української мови. – 4-те вид., випр. і доп. – К., 1993.

Тема № 2-3. Загальна класифікація помилок

Перелік питань, що виноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція .1. Помилки мовця (автора). Фактичні та логічні помилки**.** Основні види фактичних та логічних помилок. Робота автора і редактора з фактичним матеріалом. 2.Основні закони мислення. Реконструкція логічно деформованих 3.Основні види фактичних та логічних помилок. 4.Типи комунікативно-прагматичних помилок. Інформаційні, модальні, комунікативні помилки. Комунікативна компетенція мовця. темпоральні, локальні, ситуативні помилки. 5.Помилки реципієнта. Сприйняття мовлення. "Поля" можливих помилок реципієнта. 6.Атенційні помилки. Реконструкція помилок реципієнтами. 7.Помилки редактора. Копіювальні помилки (спотворення). 8.Джерела і причини виникнення, причини, основні види спотворень тексту. Локалізація спотворень у слові і тексті	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.
Семінарське заняття Тема**: Мовна норма** 1.Поняття « мова і мовлення» в контексті сучасних гуманітарних знань. 2. Поняття « мовні норми». Мовна норма як лінгвістична категорія. Загальномовна норма. Історія розвитку норми. Загальна типологія норм у мовознавстві (Л.Скворцов, Е.Косеріу, Н.Семенюк, В.Кодухов та ін.). 3. Поняття літературної мови та літературної норми мови. Структурно-мовні типи літературної норми. Загальна характеристика мовних норм. 4. Основні тенденції змін норми. Критерії мовної правильності (В.Дорошевський). Основні критерії літературної норми (М.Пилинський). Причини порушення норм літературної мови. 5.Мовна і мовленнєва компетенції як складові комунікативного процесу. 5. Стильова і стилістична норми. Загальні	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія

норми (постулати) і конкретні норми для редагування повідомлень 7.Ортологія як наука. Варіанти і варіантність. Варіанти норми. 8. Поняття « білінгвізм» у науковій літературі. Природний і штучний білінгвізм (В.П.Бєлякін). рецептивний, репродуктивний і продуктивний види білінгвізму. Характеристика мовлення білінгва. Помилки, зумовлені ситуацією білінгвізму. 9.Вплив другої мови на мовну компетенцію у сфері рідної мови. Поняття інтерференції (У.Вайрайх, Є.Хауген, Л.Блумфілд, Ю.Жлуктенко, О.Курило, О.Синявський та ін.). Інтерфереми. .Види інтерференції. 10. Поняття « пуризм»	журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 1
Завдання для самостійної роботи: **1.***Реферування наукової статті (терміни виконання: не пізніше ніж за тиждень до завершення теоретичного навчання; додаткові вимоги:, усне опитування щодо знання змісту статті).* **2.** 10 дефініцій з теми - в індивідуальний словник термінів. **3.** Підготувати повідомлення на тему « Комунікативні невдачі теле – та радіоведучих». 3. Дібрати з текстів ЗМІ приклади комунікативних помилок (по 3 приклади). **4.** Вкажіть на логічні помилки і запропонуйте способи їх усунення: 1. *Вибачаюсь.* *2. Актор читав вірш, якого ми вперше слухали.* *3. Трохи синюватий.* *4. Повернувшись у село, їй обіцяли знайти роботу.* *5. Сьогодні світить яскраве сонце, і вчора була громовиця.* *6. У селі продається хата, клуня і погрібник. Поруч колгоспний лан.* *7. За сумлінну роботу вона була удостоєна Дошкою пошани.* **5.** Скласти типологію помилок, спираючись на результати досліджень (рекомендовані дослідження завантажені в moodl)	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 1

Тема № 4. Мовна помилка. Лінгвістична класифікація помилок

Перелік питань, що виноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція **1.**Характеристика окремих типів помилок . **2.**Поняття « норма». Мовна норма як лінгвістична категорія. 3.Історія розвитку норми. Варіанти норми. Типологія мовних норм. 4.Поняття літературної мови та мовної норми. Критерії літературної норми. Причини порушення норм літературної мови. 5.Класифікація мовних норм. Загальна характеристика мовних норм. 6.Мовна і мовленнєва компетенції (типи) як складові комунікативного процесу. Мовленнєві помилки. 7.Поняття « білінгвізм» у науковій літературі. Природний і штучний білінгвізм (В.П.Бєлякін). рецептивний, репродуктивний і продуктивний види білінгвізму. Характеристика мовлення білінгва. Помилки, зумовлені ситуацією білінгвізму. Вплив другої мови на мовну компетенцію у сфері рідної мови. 8.Поняття інтерференції **(** У.Вайрайх, Є.Хауген, Л.Блумфілд, Ю.Жлуктенко, О.Курило, О.Синявський та ін. **).** Інтерфереми. Види інтерференції. Фонетична інтерференція. Причини виникнення. Лексична інтерференція.Форми лексичної інтерференції (типові копії, відхилення, тобто лексемна та лексико-семантична інтерференція). Граматична інтерференція.(морфологічна і синтаксична). Інтра- та екстралінгвістичні чинники як об активні причини мовної інтерференції.. 9.Типологія мовних помилок за співвіднесеністю їх із рівнем мовної системи **(** орфографічні, лексичні, фразеологічні, морфологічні, словотвірні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні, орфоепічні, акцентуаційні**).**	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 1
Семінарське заняття Тема**: Орфографічні та орфоепічні норми** 1.Орфографічні норми як особливий різновид мовних норм. Основні причини відхилення від орфографічних норм. 2.Орфоепічна норма. Орфоепічна правильність. Вимовні норми голосних та приголосних звуків. Деякі особливості	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.:

вимови слів іншомовного походження. 3.Типові відхилення від норм орфоепії. Основні причини відхилення від орфоепічних норм 4.Милозвучність мови. Фонетичні засоби увиразнення мови. 5.Акцентуаційна норма. Типові відхилення від норм акцентування. Характеристика наголосу української мови. Функції наголосу. Норми наголошення. 6.Орфоепічна грамотність як складник мовленнєвої культури особистості .	Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 1
Завдання для самостійної роботи: **1.***Реферування наукової статті (терміни виконання: не пізніше ніж за тиждень до завершення теоретичного навчання; додаткові вимоги:, усне опитування щодо знання змісту статті)* 2.10 дефініцій з теми - в індивідуальний словник термінів 3.Вставте, де потрібно, пропущені букви. Прочитайте, поясніть вимову й правопис слів. Париж – пари…ький, Прага – пра..ький, дорогий – доро…чий, вузький – ву…чий, соня…ник, серде…на хвороба, серде…на людина, студент – студен…ський, книга – у кни…ці, юшка – у ю…ці, кіготь – кі…ті, радитися – ти ради…ся, сміятися – ти сміє…ся, він сміє…ся, невістка – невіс…ці, їздити – їж…у. 4.Визначить наголос у дієсловах. Поясніть, від чого він залежить. Несу – несемо, несете; беру – беремо, берете; кладу – кладемо, кладете; везу – веземо, везете; кричу – кричимо, кричите; була – були; узяла – узяли; прокляла – прокляли; говорю – говориш, говоримо, говорите; гострю – гостриш – гострить – гостримо	1. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / За заг. ред. І.К.Білодіда. – К.: Наукова думка, 1973. – 440 с. 2. Українська мова. Енциклопедія. − К.,2000. 3. Капелюшний А.О. Типологія журналістських помилок. Львів: ЛНУ, 2000. 68 с. 4.

Тема № 5-6. Помилки на лексичному рівні

Перелік питань, що виноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси

Лекція .1. Поняття « лексична помилка». Погляди лінгводидактів на лексичні помилки (Н.Сулименко, М.Вороній, Ф.Сергеєв, В.Текучов, В.Мельничайко, М.Пентилюк, В.Капінос, С.Цейтлін, М.Пльонкін, М.Львов та ін.). 2.Типові помилки редакторів (мовна надмірність і мовна економія). Проблема мовної надмірності (Г.Пауль, Р.Якобсон). Різновиди мовної надмірності:плеоназм, тавтологія. Формально-граматична і семантична тавтології. «Неминуча» тавтологія . Тавтологія як стилістичний засіб. Мовленнєва недостатність як вада мови. 3.Різновиди лексичних помилок за Н.Г.Бондаренко (семантична модифікація лексем, плеоназм, помилки, зумовлені нерозрізненням значень паронімів, інтерфереми і росіянізми). 4.Суржик як негативне соціолінгвістичне явище. Суржикові утворення. Калькування, нерозрізнення слів української та російської мов (міжмовні омоніми). Росіянізми: лексичні, морфологічні, синтаксичні. 5.Помилки у використанні іншомовних слів (незнання семантики, етимології, калькування, ототожнення, стилістична неадекватність при перекладі, слова-пароніми). Правила при використанні іншомовних слів. 6.Інші типові лексичні (слововживання, синоніми, омоніми, пароніми, анахронізми та ін.), лексико-стилістичні помилки. Штампи, канцеляризми. 7.Фразеологічні помилки (порушення структури, заміна компонентів, невиправдана контамінація, переклад з російської мови та ін.).	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 8. Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.

Семінарське заняття . Тема: **Лексичні та словотвірні норми** 1.Поняття лексичної норми. Види переносного значення слів. Відступи від літературних норм. 2.Особливості вживання синонімів, антонімів, паронімів, омонімів 3.Активна й пасивна лексика сучасної української мови. Історизми, архаїзми, неологізми. 4.Тавтологія. Плеоназм. Повтори. Перифрази та евфемізми 5.Інтерференція. Суржик. Невмотивовані росіянізми. Причини порушення лексичних норм 6.Лексика української мови за походженням: власне українські слова та запозичені, їх співвідношення у мові ЗМІ. 7.Структура слова. Поняття словотвірної норми. 8.Основні способи творення слів в українській мові. Сучасні тенденції словотвірних норм. 9.Норми творення іменників, прикметників, збірних числівників та ін. 10.Калькування в словотворенні	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.
Семінарське заняття Тема: **Фразеологічні помилки** 1.Відображення фразеологічної картини світу в семантиці фразеологізмів. Фразеологізми як особливий вид лексики. 2.Класифікація фразеологізмів 3.Поняття «фразеологічна одиниці». Властивості фразеологічних одиниць. 4.Формальні та лексико-семантичні ознаки фразеологізмів. 5.Фразеологічне багатство мови. Поняття фразеологічної норми. 6.Порушення фразеологічних норм. 7. Типові фразеологічні помилки. Помилки в мові ЗМІ.	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний

	посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.
Завдання для самостійної роботи: **1.***Реферування наукової статті (терміни виконання: не пізніше ніж за тиждень до завершення теоретичного навчання; додаткові вимоги:, усне опитування щодо знання змісту статті).* 2.*Підготувати повідомлення «Класифікації лексики».* 3.До поданих слів доберіть синоніми за словником синонімів української мови. *ацьовитий, здоровий, вчитися, старий, гарячий, вночі, взимку, взяти, друг, перемога, минуле, густо, ожити, айсберг, дарунок, дебати, демон, депресія, дисципліна, дикун, дивний, загибель, іграшка, казна, легенда, малий, моряк, народ, слабкий, оголошувати, оракул, піймати, раб, рішати, серйозний, сизий, сила, тяжкий, бідний, організатор, мовознавець, мудрість, хамелеон, неорганізований, хрестоматія, цар, рахувати, чорний, крашанка, ящур, щеня, дорога.*	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.

Тема № 7-8. **Граматичні помилки**

Перелік питань, що виноситься на обговорення	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція 1.Класифікація. Помилки на морфологічному рівні. **2.**Морфологічна норма. 3.Норми вживання іменника, прикметника, дієслова (граматичні категорії роду, числа, відмінка іменників; ЛГР прикметника, ступені порівняння, повні, короткі, нестягнені форми прикметника; ЛГР займенників; ЛГР і структура числівників, їх відмінювання; граматичні категорії дієслова (стан, перехідність, синонімія часових форм, дієвідмінювання та ін.), творення і вживання дієприкметників і дієприслівників). 4.Поняття « морфологічна помилка»**.** Типові **п**омилки в мовностилістичному використанні іменників.	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980.

5. Типові **п**омилки в мовностилістичному використанні прикметників. 6.Типові **п**омилки в мовностилістичному використанні числівників. 7.Типові **п**омилки в мовностилістичному використанні займенників. 8.Типові **п**омилки в мовностилістичному використанні дієслів	5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с.
Семінарське заняття Тема**: Граматичні норми** 1. Загальна характеристика самостійних частин мови. 2.Граматична правильність. Морфологічні норми: *2.1.Поняття про іменник.* а) категорія роду (рід відмінюваних і невідмінюваних слів, абревіатур, рід і особливості вживання назв осіб за професією, посадою, званням); б) категорія числа (вживання однини в значенні множини і вживання абстрактних речовинних і власних іменників у множині); в) варіанти відмінюваних форм іменників (Д.в. однини іменників II відміни, О.В. множини і Р.в. однини в II відміні); *2.2. Поняття про прикметник* а) Основні групи прикметників б) ступені порівняння прикметників *2.3. Поняття про числівник* а) відмінювання кількісних числівників. б) відмінювання порядкових числівників. в) сполучення числівників з іменниками *2.4. Поняття про дієслово* а) категорії дієслова б) дієвідміни дієслів *2.5. Типові порушення морфологічної норми службових частин мови* 3. Синтаксична правильність. Синтаксичні норми: а) синоніміка конструкцій (відокремлені звороти і частини підрядних речень; двоскладне речення з дієприкметниковим присудком і односкладні з формами на -но, -то). б) будова речень з однорідними членами; в) будова конструкцій з дієприслівниковим зворотом; г) використання складених сполучників; д) порядок слів (інверсія) ж) вживання прийменників	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 8. Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.

Завдання до самостійної роботи: 1. Поставте слова у форму кличного відмінка. *Подруга, Людвіг, Довбуш, знавець, боєць, Горобець, хлопець, Катерина, кобзар, Марія, Андрій, мама, тітка, дівчина, товариш, покупець, дідусь, читач, Кононенко, Рибалка, Рудь, перукар, учень, студент, викладач, Микита, Ілля, помічник, Мірошник.* 2. Утворіть форми вищого та найвищого ступенів порівняння поданих прикметників (де можливо). Поясніть правила утворення цих форм. *Високий, гарний, білий, низький, хороший, прекрасний, залізний, універсальний, товстий, різкий, м'який, дерев'яний, корисний, чужий, простий, гострий, плоский.*	1. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 2. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 3. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 4. Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.

Тема 9-10. Типові помилки у використанні синтаксичних засобів

Перелік питань, що виноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція **1.**Синтаксична норма. Поняття « синтаксична помилка». 2.Порядок слів (прямий/ зворотний). Типові помилки у використанні порядку слів. Координація підмета і присудка. Узгодження означення. 3.Типові помилки в координації підмета і присудка, в узгодженні означення. 4.Синонімія варіантів форм керування. Синонімія прийменникових конструкцій. Типові помилки. Однорідні члени речення. 5.Типові помилки в стилістичному використанні однорідних членів речення. Прийменники при однорідних членах речення. Помилки у вживанні прийменників. 6.Основні правила вживання прийменників і сполучників при однорідних членах речення. 7.Дієприслівниковий зворот. Порушення норм використання дієприслівникових зворотів. 8.Синтаксичні синоніми і паралельні синтаксичні конструкції. Типові помилки у використанні синтаксичних синонімів та паралельних синтаксичних конструкцій складних речень. 9.Види помилок у побудові складних речень (місце, розміщення підрядної частини, надмірне ускладнення, використання як	1. Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: "Практична стилістика української мови", "Стилістика тексту", "Редагування в засобах масової інформації". – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 8.Сучасна українська мова: Синтаксис / За ред. О. Пономаріва. – К., 1994. http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf 1. Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник.

однорідних конструкцій підрядного речення і члена речення, речення з послідовним підпорядкуванням, змішування прямої і непрямої мови).	Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с. 8.
Семінарське заняття Тема: **Синтаксична норма. Синтаксичні анормативи** 1 Синтаксична норма. Поняття « синтаксична помилка». 2.Порядок слів. 3.Типові помилки в координації підмета і присудка, в узгодженні означення. 4.Типові помилки в стилістичному використанні однорідних членів речення. 6.Основні правила вживання прийменників і сполучників при однорідних членах речення. 7.Дієприслівниковий зворот. Порушення норм використання дієприслівникових зворотів. 8.Типові помилки у використанні синтаксичних синонімів та паралельних синтаксичних конструкцій складних речень. 9.Види помилок у побудові складних речень (місце, розміщення підрядної частини, надмірне ускладнення, використання як однорідних конструкцій підрядного речення і члена речення, речення з послідовним підпорядкуванням, змішування прямої і непрямої мови).	1. 1 Капелюшний А. О. Стилістика. Редагування журналістських текстів: Практ. заняття: Навч. посіб. з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в засобах масової інформації”. – Л.: ПАІС, 2003. – 542 с. 2. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи: Навч. посіб. – Л.: Афіша, 2001. – 416 с. 3. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. філол. н.: 10.01.08 / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с. 4. Красиков Ю. В. Теория речевых ошибок (на материале ошибок наборщика). – М.: Наука, 1980. 5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 236 с. 6. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000. – 68 с. 7. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навчальний посібник. - Львів: світ, 2003. - 432с. 8.Сучасна українська мова: Синтаксис / За ред. О. Пономаріва. – К., 1994. http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf 8.
Самостійна робота: Пояснити пунктуацію. 1.*По городі, заплутуючись в огудинні, шукав на ніч місце вітерець і тихо-тихо мерехтіли ні маківки. /М.Стельмах/.* *2.Пустельна дорога йшла між високими ами, пшеницями, вівсами і гречкою, що ла, неначе пахучий туман.*	1.П Вихованець Р. І. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993. https://chtyvo.org.ua/authors/Vykhovanets_Ivan/Hramatyka_ukrainskoi_movy_Syntaksys/ 2. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. – К., 2010. http://194.44.152.155/elib/local/sk756566.pdf 3.Слинько І. І., Гуйванюк В. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К., 1994. https://chtyvo.org.ua/authors/Slynko_Ilarion/Syntaksys_suchasnoi_ukrainskoi_movy_Problemni_pytannia/ 4.Сучасна українська мова: Синтаксис / За ред. О. Пономаріва. – К., 1994. http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf 5.Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови

	Підручник Київ Видавничий центр «Академія» 2004 tps://shron1.chtyvo.org.ua/Shulzhuk_Kalenyk/Synt_ukrainskoi_movy.pdf

Тема № 11-12. Поняття « стилістична помилка»

Перелік питань, що виноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція 1 Стиль. Класифікація функціональних стилів. 2 Характеристика функціональних стилів.української мови 3. Стилі викладу. 4. Експресивні стилі мовлення. 5. Поняття «стилістична помилки». Проблема цих помилок (М.Вороній, В.Капінос, М.Китаєв, В.Мельничайко, М.Пентилюк, Н.Сулименко, С.Цейтлін , М.Пльонкін та ін.). 6. Стилістична норма. Стильова норма. Стилістема. 7. Сутність стилістичної помилки. 8. Типові стилістичні помилки.	1.Стилістика сучасної української мови: Синтаксис / За ред. О. Пономаріва. – К., 1994. http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf 1. Дудик П.С. Стилістика української мови: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2005. – 368 с. 2. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова / М.Г. Зубков. – 3 -тє вид., випр. – Х. : СПД ФО Співак Т.К., 2006. – 448 с 3. Мацько Л.І. та ін. Стилістика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. 2-ге вид., випр. – К.: Вища шк., 2005. – 462 с. 4. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. − К., 1976.− 287 с. 5. Сучасна українська мова: Підручник / О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко та ін.; за ред. О.Д. Пономарева. - 4-те вид. - К.: Либідь, 2008. - 488 с.
Семінарське заняття 1. Характеристика стилів української літературної мови. 2. Стилістична правильність. Стилістичні норми: а) вживання слів іншого стилю; б) знижена лексика, діалектизми; в) невмотивоване вживання термінів, слів іншомовного походження; г) змішування лексики різних історичних епох; д) надуживання канцеляризмами, штампами. 3. Поняття про стилістичну помилку. 4.Різновиди мовлення (внутрішнє-зовнішнє); жанри мовлення (розмовне, наукове, художнє). 5.Форма мовлення (діалог, полілог, монолог).	1. Б Дудик П.С. Стилістика української мови: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2005. – 368 с. 2. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова / М.Г. Зубков. – 3 -тє вид., випр. – Х. : СПД ФО Співак Т.К., 2006. – 448 с 3. Мацько Л.І. та ін. Стилістика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. 2-ге вид., випр. – К.: Вища шк., 2005. – 462 с. 4. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. − К., 1976.− 287 с. 5. Сучасна українська мова: Підручник / О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко та ін.; за ред. О.Д. Пономарева. - 4-те вид. - К.: Либідь, 2008. - 488 с.

Завдання самостійної роботи:	
Занотуйте значення термінів: *пилістика, стиль, функціональний стиль, йно-діловий стиль, науковий стиль, художній ь, офіційно-діловий стиль, публіцистичний ь, конфесійний стиль, розмовний стиль, олярний стиль, діалектизм, канцеляризм, ип, розмовне мовлення, наукове мовлення, жнє мовлення, діалог, полілог, монолог.*	1.Б Дудик П.С. Стилістика української мови: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2005. – 368 с. 2.Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова / М.Г. Зубков. – 3 -тє вид., випр. – Х. : СПД ФО Співак Т.К., 2006. – 448 с 3.Мацько Л.І. та ін. Стилістика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. 2-ге вид., випр. – К.: Вища шк., 2005. – 462 с. 4.Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. − К., 1976.− 287 с. 5.Сучасна українська мова: Підручник / О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко та ін.; за ред. О.Д. Пономарева. - 4-те вид. - К.: Либідь, 2008. - 488 с. 6.Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.

Основні джерела

1. Бондаренко Т.Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів. Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.08 – журналістика. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2003.
2. Капелюшний А.О. Редагування в засобах масової інформації: Матеріали для самостійної роботи студентів факультету журналістики. Львів: ЛДУ, 1999. 60 с.
3. Капелюшний А.О. Типологія журналістських помилок. Львів: ЛНУ, 2000. 68 с.
4. Крайнікова Т.С. Коректура. Підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.
5. Накорякова К.М. Литературное редактирование. Москва : Издательство ИКАР, 2008. 432 с.
6. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні норми: Навчальний посібник. Львів : ВФ Афіша, 2006. 416 с.
7. Порпуліт О. Редакторський практикум: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «видавнича справа та редагування». Одеса: Чорномор’я, 2009. 204 с.

Інформаційні ресурси:

1. Караман С.О. Сучасна українська літературна мова [Електронний ресурс] / С. Караман. Режим доступу : http://litmisto.org.ua/?page_id=6961.
2. Курдюк О. О. Помилки та їх види. Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1556
3. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2012. 288 с. Режим доступу : http://izbornyk.org.ua/pravopys/pravopys2012.htm

Проміжний контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота містить теоретичні питання та практичні завдання різних рівнів складності.

Зразок модульної контрольної роботи

1.Синтаксис - це

1.розділ граматики, що вивчає будову і функціонування речень та словосполучень, членів речення, способи поєднання слів у словосполученні

2.розділ мовознавства, який вивчає слова з погляду способів творення і

структури

3.розділ мовознавства, предметом якого є теорія і практика укладання словників різних типів

4.розділ мовознавства, що вивчає звукову систему мови.

2. Відредагувати речення. Дати характеристику помилкам.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студенти,якінавчаютьсязаіндивідуальнимграфіком,маютьвповномуобсязівиконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульнійконтрольнійроботієобов'язковою.Увипадкувідсутностістудентанапроміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольноїроботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки.

Результатом підготовки до семінарського заняття повинно бути: володіння понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, уміння аргументовано викласти певний матеріал та навести наочні приклади для підтвердження теоретичного матеріалу, активна участь у загальній дискусії, змістовні доповнення та коментарі відповідей інших студентів, презентація власних навчальних пошуків. Присутність студентів на лекційних та семінарських заняттях є обов'язковою. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Поточний контроль має на меті визначення рівня компетентності студентів під час проведення лекційних та семінарських занять і реалізується у формі опитування, виступів на заняттях, виконання тестів, перевірки виконаних студентами науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**16 балів** (проміжний контроль)

Підсумковаоцінкавиставляєтьсязарезультатамипоточноготапроміжногоконтролю.Підчас поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати

самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповіднодо «ПоложенняпропорядокоцінюваннярівнянавчальнихдосягненьстудентіввумовахЄКТСвІДГУ ».

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтуваннятааргументації,некористуєтьсянеобхідноюлітературою,допускаєістотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Реферування наукових статей	5
Доповідь	5
Робота з усними джерелами	5

Критеріями оцінювання *конспектів наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з *усними джерелами* є здатністьстудентазбиратиджерельнуінформаціютакритичноїїопрацьовувати. Оцінювання *доповіді* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження,виконанняпоставленихавторомзавдань,здатністьздійснюватиузагальненняна основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Викладач _____ Топчий Л.М.
(підпис) *(ПІБ)*

Затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури
протокол № 7 від «06» січня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Колесников А.О.
(підпис) *(ПІБ)*